

De bekering van JAN LOO

“ADVOCATUUR MAG GEEN CLOSED SHOP

door **Michiel van Kleef** foto's **Chantal Ariëns**

Er zijn in Nederland 13.000 advocaten. Wie het *Advocatenblad* leest, weet dat slechts twee daarvan het tijd vinden dat de Nederlandse Orde van Advocaten een deel van haar bevoegdheden moet afstaan aan een nieuw in te stellen regelgevende raad. En – het is geen toeval – beiden waren lid van de Commissie advocatuur die minister Donner kort voor de zomer een advies met die strekking overhandigde. Hoe heeft het zo ver kunnen komen? *Mr.* legt de ziel bloot van een van de dissidenten: mr. Jan Loorbach. Een gesprek over Saulus, Sidney & Strategie. Over afknoedelen, basketballen en weglopende partners.

RBACH

BLIJVEN”

De oud-basketballer Jan Loorbach (1947) markant noemen is een understatement. Wie hem de hand schudt, wil maar één ding: zo snel mogelijk zitten. Licht gebogen om de deurposten te ontwijken (2,17 m. lang!) beweegt hij zich door de gangen van het NautaDutilh-gebouw in Rotterdam. Zijn enigszins hypnotiserend stemgeluid heeft eenzelfde timbre als dat van de Rotterdamse burge-meester Ivo Opstelten. Dus wie kan het dan oneens zijn met een man die zo redelijk, welbespraakt en vanzelfsprekend de feiten uiteenzet? Zeker niet zijn talrijke ongetwijfeld tevreden cliënten uit de wereld van ziekenhuizen en zorgverzekeringen die Loorbach inhuren als mediator en advocaat. Zeker ook niet zijn collega-partners bij NautaDutilh van wie Loorbach nu al meer dan 35 jaar alle ruimte krijgt zijn meest geliefde hobby, namelijk die van sportbestuurder, uit te oefenen. Nee, het moet voor Loorbach een heel nieuwe ervaring zijn geweest dat zijn collega-advocaten hem de laatste paar maanden niet met grote liefde bejegenden. Niet in de zaaltjes in de provincie waar Loorbach tevergeefs probeerde duidelijk te maken waarom hij tot zijn standpunt was gekomen, en ook niet in de kolommen van het Advocatenblad waar zelfs algemeen deken mr. Els Unger zich tot vinnigheden liet verleiden.

Beroepstrots

Loorbach en de Utrechtse advocate mr. A. Gerritsen-Bosselaar zaten in de commissie als representanten van hun beroepsgroep, en spraken niet namens de Orde. Loorbach: “Toen ik ‘ja’ zei tegen het lidmaatschap heb ik zowel met het ministerie als met de Orde vastgesteld dat ik in de commissie zat zonder last maar met ruggespraak.” Het streven naar objectivering dat Loorbach als een van zijn essentiële kenmerken beschouwt is hem noodlottig geworden. Toen in de commissie de vraag aan de orde werd gesteld welke principiële argumenten nu precies pleiten voor een voortzetting van een ongekende cumulatie van taken en verantwoordelijkheden binnen de Orde, toen moet Loorbach zijn gaan wankelen: “Het hele idee van de *closed shop* van een organisatie als de advocatuur met een zo groot maatschappelijk belang, die voor zichzelf de regels stelt, uitvoert en handhaaft, daar ben ik het discutabele van gaan inzien. Het idee dat je alles maar op basis van vertrouwen van elkaar moet aannemen is niet meer van deze tijd. En dat standpunt is me niet in dank afgenomen door veel mensen. Terwijl ik – voordat ik aan deze klus begon – net zo tegen dit soort ideeën was als al die collega’s die nu zo ageren. Ik ben nu een dikke dertig jaar advocaat en ik heb altijd gezien dat het college van afgevaardigden op een heel prudente manier om is gegaan met zijn bevoegdheden. Dus aanvankelijk werd ik in mijn standpuntbepaling gestuurd door een beroepstrots, een beroepseer, namelijk dat wij als beroepsgroep altijd verstandig met onze bevoegdheden waren omgegaan. Maar toen het in de commissie ging om de principiële kant, namelijk over de vraag of het juist is dat een groep voor zichzelf regels stelt, terwijl die regels er zijn ten ►

De Commissie advocatuur

Het uitgangspunt van het rapport dat de Commissie advocatuur dit voorjaar uitbracht is de waarborging van de onafhankelijkheid en integriteit van de advocaat. Hiertoe moeten de volgende stappen worden gezet:

- Hervorming van de Nederlandse Orde van Advocaten. Er moet een einde komen aan de situatie waarin de Orde regelgevende, uitvoerende en rechtsprekende taken combineert. De regulering komt in handen van een regelgevende raad. Te denken valt aan de toelating tot het beroep, het beroep zelf en de beroepsuitoefening. Tevens ook de bevordering van de marktwerking
- Vastlegging van de onafhankelijke positie van advocaten in loondienst
- Het systeem van *no cure no pay* moet niet worden ingevoerd, wel kan worden geëxperimenteerd met *no win no fee*, waarbij het aantal gedeclareerde uren afhankelijk van de uitkomst is.
- Alle advocatenkantoren moeten een kwaliteitssysteem invoeren en de resultaten jaarlijks publiceren. Hetzelfde geldt voor onder meer tuchtrechtelijke veroordelingen.
- De permanente opleiding moet een minder vrijblijvend karakter krijgen. Integriteit moet een verplicht en vast bestanddeel worden. Invoering van een *bar exam*.
- Er moet een ombudsman advocatuur komen die onder meer klachten kan inventariseren en onderzoek kan instellen en die jaarlijks rapporteert aan de Orde over beroepsuitoefening en geschillenbehandeling.

behoefte van derden, namelijk de klant, toen ben ik overstap gegaan. Ik heb toen gezegd dat ik het eigenlijk belachelijk vind dat een systeem dat op zichzelf goed functioneert moet worden vervangen door iets waarvan je nog maar moet afwachten wat het wordt. Maar ik ben wel gezwicht voor het principiële argument dat valide werd gemaakt. Ik ben op dat punt duidelijk door een richtinggevend proces gegaan. Maar als ik niet in de commissie had gezeten was ik ook tegen die regelgevende raad geweest, dat klopt.”

Loorbach erkent geen vrienden te hebben gemaakt met zijn Saulus-Paulus omslag. “Maar ik moest kiezen tussen enerzijds een standpunt dat voornamelijk uit trots en emotie was geboren en anderzijds het erkennen van steekhoudende argumenten. Als u zegt dat ik me heb laten bepraten dan is dat een beetje pregnant gezegd, maar ik ben inderdaad ontvankelijk geweest voor de rationele argumenten. Ik vond ook niet dat toen het rapport eenmaal was verschenen, ik een missie had om de wereld van dat gelijk te overtuigen. Binnen de commissie vond ik dat ik me kon voegen, maar die rationele ontwikkeling heeft niet veel veranderd aan mijn overtuiging dat het in de praktijk best goed gaat. Dus als minister Donner straks een standpunt inneemt en zegt dat we principieel helemaal gelijk hebben maar dat het geen politieke prioriteit heeft om daaraan uitvoering te geven, dan word ik daar niet ongelukkig van. Maar er zijn ook andere overwegingen toch mee te gaan met dit advies. Ik ben ervan over-

HET SPEL EN DE KNIKKERS

Maar liefst twaalf jaar speelde Loorbach in het nationaal basketbalteam. De topsport liet hem daarna ook niet meer los. Zijn curriculum vitae laat een indrukwekkende lijst nevenfuncties zien, variërend van bestuurslid van diverse organisaties zoals de basketbalbond en het NOC*NSF en voorzitter van wat in de wandelgangen de ‘commissie-Tabaksblad’ van de sport werd genoemd, tot en met zijn *finest hour* als *chef de mission* van de Nederlandse afvaardiging naar de Olympische Spelen in Sydney. “Ik heb mijn nevenactiviteiten vrijwel altijd beperkt tot de sport. Natuurlijk lees ik wel eens een boek en denk ik ook wel eens na over andere dingen, maar ik beperk mijn maatschappelijke nevenfuncties tot zaken die ik binnen de sport relevant vind. Deels omdat ik veel te danken heb aan de sport en het daarom plezierig vind daar iets voor terug te doen, en deels omdat ik als oud-sporter een combinatie van kwaliteiten bied die van pas blijkt te komen. Ik heb mezelf wel eens in een bepaald verband gekarakteriseerd als een man zonder eigenschappen. Dat is misschien wel wat overdreven, maar wel is het zo dat ik van nature redelijk objectieverend ben. Ik ben niet iemand

die gebonden is aan zijn eigen vastliggende markante meningen. De meeste mensen zullen zeggen dat in de vergaderingen die ik leid, de argumenten zo zorgvuldig mogelijk worden geïnventariseerd en dat er daarna bijna altijd in consensus een goed gedragen besluit komt, en dat is dan zeker niet altijd het besluit dat ik vooraf in gedachten had. Ik gebruik een bestuur niet als legitimatie voor mijn eigen opvattingen.”

Peter Stuyvesant

Argumentatie, communicatie, strategie, *goodwill*. Het zijn instrumenten die Loorbach zowel als sportbestuurder als advocaat inzet. Hij heeft een diverse praktijk, variërend van mediation tot procederen. Alles wel zo’n beetje op het terrein van het gezondheidsrecht. Een bekende zaak van Loorbach was bijvoorbeeld die tussen het Amsterdamse Slotervaartziekenhuis en de zorgverzekeringen waarbij de inzet het jaarlijkse budget was.

Loorbachs cv qua werk is aanzienlijk korter dan die van zijn sportieve loopbaan: in 1971 begon hij als advocaat bij Nauta, in 1979 werd hij partner en sindsdien is het stil,

tuigd dat de politiek meer bereid is zaken als het procesmonopolie, en het beroepsgeheim toe te vertrouwen aan de advocatuur als er een regelgevende raad komt, dan wanneer het - zoals nu - een closed shop blijft. Dus een van de redenen dat ik ook gezwicht ben, is mijn overtuiging dat door aanvaarding van een regelgevende raad er zaken onveranderd blijven die voor de advocatuur veel belangrijker zijn. En die *trade off* begrijpt de Algemene Raad echt wel.”

Toenemend kwaliteitsgebrek

De Commissie advocatuur is redelijk vaag over het tuchtrecht. Veel verder dan de aanbeveling dat er iets moet gebeuren aan de verbrokkeling daarvan komt het rapport niet. Veel explicieter is de commissie over de kwaliteit van de advocatuur en de wenselijkheid om via aanvullende opleidingseisen en een echt *bar exam* de advocaat inhoudelijk, maar zeker ook vaktechnisch op een hoger peil te brengen. Loorbach is met een aantal anderen verantwoordelijk voor de selectie, bewerking en publicatie van vonnissen van de tuchtrechter in het *Advocatenblad*. Daarnaast heeft hij ook als oud-deken van de Rotterdamse balie nogal wat ervaring met collega's die een scheve schaats rijden: “Ik zie de tuchtrechter steeds kritischer worden. Het aantal zaken neemt ook toe, en dan komt lang niet alles voor de tuchtrechter. Als de zaak volkomen duidelijk is zal de lokale deken nogal wat druk uitoefenen om de betrokkene een

pijnlijke gang naar de tuchtrechter te besparen. Ik vind die betrokkenheid van de deken een heel goede. Dat maakt ons tuchtrecht aanzienlijk efficiënter dan bijvoorbeeld dat in de accountancy en bij medici. De deken slaagt er namelijk in een meerderheid van de gevallen in de zaken zo te regelen dat de tuchtrechter er niet meer aan te pas hoeft te komen.” Net als de commissie spreekt Loorbach zijn bezorgdheid uit over het toenemend kwaliteitsgebrek: “Slordigheid, slechte voorbereiding, termijnen die niet worden gehaald. Het heeft niet zo zeer te maken met de finesses van het vak, maar veel meer met zorgvuldigheid van de behandeling. Soms ook een gebrek aan respect voor de eigen cliënt. En dat is meer een kwestie van houding dan van kennis.” Als het dan allemaal zo goed gaat in het tuchtrecht, waarom dan ook de aanbeveling van de commissie gevolgd tot instelling van een ombudsman voor de advocatuur? “Ik kan me die verbazing wel voorstellen. Laat ik zeggen dat ik dit niet heb bedacht, en dat we in het rapport hebben gestreefd naar unanimiteit. Het tuchtrecht binnen de advocatuur bestaat uit een veelheid aan rechtsgangen die samen een wirwar vormen, dat is waar. Alleen werkt het wel. Ik denk dat het wekelijkse spreekuur van de meeste dekens de ombudsfunctie voor een belangrijk deel al vervult. Maar in hoofdzaak is het dezelfde redenering als die gehanteerd is bij de regelgevende raad. De ombudsfunctie hoort ten principale niet thuis bij de beroepsgroep zelf.” ■

afgezien van nevenfuncties als deken van de Rotterdamse balie van 1995 tot 1998 en voorzitter van de Commissie gedragsregels van de Orde. Niet echt de wereld van Peter Stuyvesant, zo lijkt het. “Dankzij het feit dat ik hier nu 35 jaar zit, ben ik getuige geweest van zeer veel veranderingen in mijn vak en in mijn praktijk. Hier bij NautaDutilh is er ook nogal wat veranderd, andere mensen, andere cliëntèle, ander beleid. Erg veel dynamiek, zowel intern als extern. Bovendien had ik ook altijd een leven naast de advocatuur, een tweede milieu als het ware, waarvoor ik van Nauta ook de ruimte kreeg. Ik voel me hier op mijn gemak, natuurlijk moet ik wel de kritiek voorblijven, je mag niet *under-performen*.”

Geld is na ruim 25 jaar partnerschap niet meer de voornaamste drijfveer om aan het werk te blijven, zo blijkt uit de woorden van Loorbach: “Mijn generatie mag tot 65 door, mijn pensioen is afgestemd op stoppen met 62, dus doorgaan daarna ligt niet zo voor de hand. Maar ik heb nog steeds plezier in mijn werk. Gelukkig zijn er veel andere mogelijkheden voor daarna, bijvoorbeeld adviseur worden.”

Loorbach ziet wel generatieverschillen. “Jongere advocaten zijn veel meer specialisten, *‘horses for courses’*. Mijn praktijk is zo breed, dat komt nu eigenlijk niet meer voor. Op ons kantoor komt men wel terug van de gedachte die uit Engeland kwam overwaaien dat je op je vijftigste binnen moest zijn en dan maar moest hopen dat er nog iets van je gezondheid over was. Die waanzinnige cultuur van elkaar eindeloos afknoedelen is hier duidelijk minder. Wij gaan wat meer ontspannen om met de verhouding werk-privé dan andere kantoren denk ik.”

Loorbach mag dan hoog opgeven van de fijne sfeer bij Nauta, intussen lopen wel de partners bij bosjes de deur uit. “Er zijn te veel mensen weggegaan. En van een aantal mensen betreur ik dat zeer. Ik denk dat die uitloop ook mede te wijten is aan het feit dat andere kantoren een hoger winstaandeel kennen. En dan gaat het er niet over dat iemand nóg een boot kan kopen, dan handelt het louter om prestige. En het is een bekend feit dat grote bedrijven hun keuze voor een kantoor mede daarvan laten afhangen. Rentabiliteit heeft een directe relatie met prestige, en daar moeten wij als Nauta aan werken, ja.” ■